

Да ітогаў лістападаўскага пленуму ЦК і ЦКК КП(б)Б

Лістападаўскі пленум ЦК і ЦКК КП(б)Б, даўшы дырэктыўныя ўказаньні па пытаннях транспарту, жывёлатадоўлі, правядзеньня нарыхтовак і арганізацыйна-гаспадарчага ўмацаваньня колгасаў, выходзіў з ранейшай устаноўкі партыі аб барацьбе на два фронты— супроць правага опартунізму, як галоўнай небясьпекі на даным этапе, супроць „левых“ загібаў і прымірэнцтва да ўсіх відаў опартунізму. Варта адзначыць, што опартуністы розных масьцей, прыстасоўваючыся да сучасных умоў, як правіла, не адважваюцца зараз выступаць з простаю адкрытай атакай на генэральную лінію партыі. Яны дзейнічаюць, калі можна так сказаць, ціхаю сапай. Праваопартуністычныя справы, лева-опартуністычныя загібы часта робяцца і ажыццяўляюцца пад прыкрыццём слоўнага прызнання правільнасьці генэральнай лініі партыі. У сувязі з гэтым набывае дэаблівае значэньне зусім сваячасова выстаўленьне ў апошнім артыкуле тав. Сталіна (ліст у рэдакцыю часопісу „Пролетарская рэволюцыя“) падажэньне аб тым, што ад партыі патрабуюцца зараз яшчэ большая чоткасьць і яшчэ большыя непрамырымасьць пры настаноўцы асноўных пытаньняў барацьбы за генэральную лінію партыі. Недапусьціма лібэральна-дабротлівае стаўленьне да розных опартуністычных тэорыяў, недапусьціма і абыватальскае, опартуністычнае замазваньне і змазваньне політычнай сутнасьці пытаньняў там, дзе гутарка ідзе аб ажыццяўленьні дырэктыў партыі.

Побач з новай тактыкай опартуністаў назіраюцца і некаторыя новыя формы праяўленьня опартунізму. Правы адкрыты опартунізм па-ранейшаму выяўляецца ў стаўцы на кулацкія элемэнтны, у супраціўленьні політыцы калектывізацыі і ліквідацыі кулацтва як клясы, у прымірэнцкіх адносінах да кулака і г. д. Побач з гэтым правы опартунізм у яго апошніх праяўленьнях выражаецца ў адмаўленьні наўнасьці элемэнтаў клясавай барацьбы ў колгасах (адсюль опартуністычная ідэалізацыя колгасаў), у нежаданьні змагацца з кулацкімі і рвацкімі тэндэнцыямі ў колгасах, з хаваньнем хлеба, у няўменьні і нежаданьні змагацца з буржуазным уплывам на асобныя зьвязьні работнікаў саўгасаў і дзяржаўнага апарату наогул. Тое, што зрабіў Адамовіч у Цукратрэсьце, зьяўляецца яркай ілюстрацыяй новай формы праяўленьня правага опартунізму на сучасным этапе.

У некалькі новых формах выступае і „левы“ опартунізм. Побач з тыпчнымі формамі „левых“ загібаў—антысерадняцкімі перагібамі,—праяўленьне „левага“ опартунізму выражаецца ў ігнраваньні аргані-

зацыйна-гаспадарчага ўмацаваньня колгасаў, у пагоні за дутымі папяровымі процантамі ў kolekтывізацыі, у падмене масавай працы сярод колгаснікаў і аднаасобнікаў голым адміністраваньнем, у адмаўленьні гаспрызьліку, у абароне дробна-буржуазнай ураўнілаўкі, у падмене гандлю мэханічным разьмеркаваньнем.

Правая небясьпека застаецца галоўнай небясьпекаю на даным этапе. Аднак, у асобных таварышоў мы знаходзім памылковае разуменьне гэтага лёзунгу партыі, — уяўленьне, што калі мы змагаемся супроць правай небясьпэкі, як супроць галоўнай на даным этапе, то ня варта рашуча змагацца з „лявацкімі“ загібамі, з „левым“ опартунізмам, — гэтым, моў, можна паслабіць барацьбу партыі супроць правай небясьпэкі. Партыя, аднак, ніколі не змагалася супроць правых опартуністаў у саюзе з „левымі“, ніколі не змагалася і ня будзе змагацца з „левымі“ опартуністамі, заключаючы для гэтага саюз з правымі. Сэнс лёзунгу партыі аб барацьбе на два фронты ў тым і заключаецца, што партыя не дазволіць ніякім „леваком“ прымазацца да змаганьня з правым опартунізмам, які зьяўляецца галоўнай небясьпекаю на даным этапе. Значыцца, патрыя не адмаўляецца і не адмовіцца з усёй сілаю ўдарыць і па тых скажэньнях лініі партыі, якія, прыкрываючыся „леваю“ фразою, на справе граюць на руку праваму опартунізму.

У цэнтры барацьбы за генэральную лінію партыі стаіць барацьба за пасьлядоўнае правядзеньне шасьці ўмоў тав. Сталіна. Значэньне бачна ўмоў тав. Сталіна не абмяжоўваецца толькі ўказаньнямі аб пастаўцы нашай гаспадарчай работы, аб перабудове работы прамысловых прадпрыемстваў. Шасьці ўмоў, формуляваньня тав. Сталіным, высьнятым чынам зьвязаны з усёй асноўнай політычнай работай партыі. Барацьба супроць ураўнілаўкі, барацьба з абязьлічкай, аўладаньне навучаю і тэхнікаю і выхаваньне новых кадраў, скарыстаньне спэцыялістаў старой школы, правядзеньне гаспрызьліку, паляпшэньне матэрыяльна-бытавога становішча рабочых і выцякаючая аўсюль перабудова ўсёй работы па-новаму, новыя мэтоды кіраўніцтва, — усё гэта адбываецца далёка ня толькі да адных гаспадарнікаў, а ўяўляе сабою аснову, стрыжань усёй работы партыі на самых рознастайных яе сучастках.

Пасьлядоўным правядзеньнем у жыцьцё шасьці ўмоў тав. Сталіна былі запоўнены работы апошняга пленуму ЦК КП(б)Б. Пленум ЦК характарызаваў работу транспорту, як недавальняючую. Ня гледзячы на вялікую работу, праведзеную партыйй, транспорт застаецца адным з самых вузкіх месцаў нашай гаспадаркі і тэмпы росту яго работы далёка адстаюць ад агульнага тэмпу распадарчага разьвіцьця. Праведзёна ЦК УсёКП(б) зьмена кіраўніцтва НКПС была аднадушна адобраваная ўсімі партыйнымі організацыямі БССР, і на пленуме ЦК КП(б)Б, натуральна, сустрэла такую-ж ацэнку. Прычынай недавальняючага стану транспорту зьяўляецца недастатковая, слабая барацьба за ажыццяўленьне шасьці ўмоў тав. Сталіна. Абязьлічка і ўраўнілаўка, якія глыбока ўкараніліся ў транспартнай гаспадарцы, усё яшчэ моцна трымлюцца на чыгунках, і гэта ня гледзячы на тое, што барацьба супроць абязьлічкі была пачата іменна на транспорце ў самым пачатку 1931 году, калі ЦК УсёКП(б) паставіў перад транспартнікамі задачу ліквідаваць абязьлічаную язду і перайсьці да спаранай. Гэта ўказаньне ня было праведзена поўнасьцю ў жыцьцё. Да апошняга часу мелі месца шматлікія выпадкі зрываў спаранай язды, прыкрываемых казённымі справаздачамі і „очковіратэльнымі“ данясеннямі

аб тым, што зрываў няма, што спараная ажыццяўляецца ледзь не на ўсе 100 проц. Прыкладам такая-ж справа і з барацьбой супроць ураўнілаўкі на транспорце. Да сёнешняга часу многія важнейшыя транспартныя прадпрыемствы не перабудавалі яшчэ сыстэмы заробтнай платы, не стварылі адпаведных умоў для асноўных, вядучых груп рабочых. Такое становішча спраў найцесным чынам звязана з тым, што камуністы на транспорце яшчэ не аўладалі тэхнікай чыгункавай справы, не змаглі зламаць коснасьці, руціны і бюрократызму, якія зьвілі асабліва моцнае гняздо на чыгуны і наадварот, у вядомай частцы самі падпалі пад уплыў бюрократычных і адсталых элемэнтаў апарату чыгункі. Вось чаму пленум ЦК КП(б)Б павінен быў з усёй сілай сконцэнтравць увагу мясцовых партыйных арганізацый на змаганьні за правядзеньне асноўных мерапрыемстваў на транспорце (барацьба з абязьлічкай і ўраўнілаўкай). Работа мясцовых партыйных арганізацый і іх кіраўніцтва транспортам павінна быць карэнным чынам зьменена. Широка распаўсюджанае формальнае заслухоўваньне дакладаў, прыняцьце многаслоўных рэзолюцый, якія мала альбо амаль нічога ня зменьваюць у ходзе работы чыгуначных арганізацый, павінны быць рашуча адкінуты ў бок. На першае месца павінна быць пастаўлена жывая, практычная дапамога транспорту, дапамога людзмі, дапамога ўмацаваньнем работы нізавога зьвязна транспорту, дапамога ідэям жывой, фактычнай правэркі кожнага аэрагату чыгуначнай гаспадаркі, кожнага дэпо, кожнай станцыі, асобных цэхаў і брыгад. Толькі пры наяўнасьці такой перабудовы работы мясцовых партыйных арганізацый здолеюць сапраўды кіраваць барацьбой за выкананьне загаду тав. Андрэеві аб мобілізацыі мясцовых рэсурсаў, аб палёўжаньні работы паравозу і вагону на адну гадзіну ў суткі.

Тры апошніх пытаньні, якія абмяркоўваліся пленумам ЦК КП(б)Б, былі прысьвечаныя сацыялістычнай рэканструкцыі сельскай гаспадаркі. Натуральна, што ў цэнтры ўвагі стала пытаньне аб арганізацыйна-гаспадарчым умацаваньні колгасаў. Гэта пытаньне, найцесным чынам звязанае з барацьбой за якасьць работы саўгасаў і колгасаў, з барацьбой за разьвіцьцё сацыялістычнай жывёлагадоўлі, з барацьбой за правядзеньне нарыхтовак, зьявілася цэнтральным у работах Пленуму як у сілу свайго агульна-політычнага значэньня, так і ў сілу таго, што іменна ў гэтым пытаньні партыйнай арганізацыяй Беларусі былі дапушчаны сур'ёзныя памылкі. Першай памылка, дапушчаная ЦК КП(б)Б, заключалася ў тым, што ліпеньскі Пленум ЦК прыняў рашэньне аб тэмпях калектывізацыі БССР, паставіўшы, як задачу, к вясне 1932 г. мець ня менш 75 проц. калектывізаваных бядняцка-серадняцкіх гаспадарак, з тым, каб да канца 1932 г. дабіцца суцэльнай калектывізацыі БССР. Пры гэтым пад суцэльнай калектывізацыяй разумелася калі не на ўсе 100 процантаў ахопу бядняцка-серадняцкіх гаспадарак, то ва ўсякім разе лічба блізкая да 100 процантаў. 2-га жніўня, ужо пасля ліпеньскага пленуму ЦК КП(б)Б, ЦК УсеКП(б) апублікаваў сваё вядомае рашэньне аб тэмпях далейшай калектывізацыі, у якім устанаўліваў, што завяршэньне калектывізацыі ў асноўным азначае не абавязковы ахоп 100 проц. бядняцка-серадняцкіх гаспадарак, а ахоп прыкладам 68—70 проц. гаспадарак, з удзелам колгаснага сэктару ў агульнай пасеўнай плошчы ў разьмерах парадку 70—75 проц. Далей, устанаўліваючы тэрміны калектывізацыі для асобных раёнаў Саюзу, ЦК УсеКП(б) запрапанаваў партыйным арганізацыям спажываючых раёнаў весці сваю работу па калектывізацыі з такім разьлікам, каб закончыць яе:

ў асноўным у 1932-33 годзе. Пры гэтым ЦК УсеКП(б) асабліва перасцярог партыйныя арганізацыі спажываючых раёнаў аб небяспецы пагоні за дутымі папяровымі процантамі калектывізацыі і запрапанавана ўсконцэнтравана асноўную ўвагу на рабоце па арганізацыйна-гаспадарчаму ўмацаваньню колгасаў, у першую чаргу гароднінных і ліньных. Такім чынам, пастанова ліпеньскага пленуму ЦК КП(б) разыхлялася з дырэктываю ЦК УсеКП(б), прынятай некалькі пазьней.

Што трэба было рыбіць? Трэба было выправіць дапушчаную памылку і ўзяць устаноўкі ў пытаньні аб тэмпях калектывізацыі і аб задачах у галіне колгаснага руху ў адпаведнасьці з рашэньнем ЦК УсеКП(б) ад 2 жніўня. Аднак, Бюро ЦК, абмяркоўваючы гэта пытаньне, дапусьціла 11 верасьня другую памылку, горшую ў параўнаньні з першай. Гэта другая памылка (рашэньне Бюро ЦК ад 11 верасьня) выразілася ў тым, што ЦК КП(б) не пераглядзеў рашэньняў ліпеньскага пленуму, пакінуўшы іх у сіле і дапусьціў няправільны падзел Беларусі на раёны з нізкім процантам калектывізацыі і на раёны з параўнаўча высокім процантам калектывізацыі, падкрэсьліўшы, што задача арганізацыйна-гаспадарчага ўмацаваньня колгасаў мае асаблівае значэньне для раёнаў з высокім процантам калектывізацыі. Тым самым паслаблялася ўказаньне ЦК УсеКП(б), якое ставіла гэту задачу, як першачарговую для ўсёй Беларусі ў цэлым. Гэтыя памылкі знайшлі сваё адлюстраваньне і на старонках беларускага друку і падпалі пад заслужаную, суровую крытыку з боку ЦО нашай партыі, „Правды“.

Трэба мець на ўвазе, што задача арганізацыйна-гаспадарчага ўмацаваньня колгасаў ні ў якой ступені ня можа быць супроцьпастаўлена задачы далейшага росту калектывізацыі. Барацьба за ўмацаваньне колгасаў ёсьць адначасна барацьба за далейшыя посьпехі колгаснага руху, за далейшае разгортваньне калектывізацыі. Аднак, задача арганізацыйна-гаспадарчага ўмацаваньня колгасаў у корані супярэчыць пагоні за дутымі папяровымі процантамі калектывізацыі. Там, дзе ёсьць пагоня за дутымі папяровымі процантамі калектывізацыі, там ня можа быць колькі-небудзь сур'ёзнай работы па арганізацыйна-гаспадарчаму ўмацаваньню колгасаў. Там, дзе разгорнута работа па арганізацыйна-гаспадарчаму ўмацаваньню колгасаў, ня можа быць дутых процантаў, ня можа быць папяровай калектывізацыі. Выходзячы з такога разуменьня, партыйнае кіраўніцтва КП(б) павінна было безагаворачна прыняць устаноўкі, цалкам і поўнасьцю супадаючыя з дырэктывамі ЦК УсеКП(б). Усякая спроба скараціць устаноўленьне ЦК УсеКП(б) тэрміны калектывізацыі азначала-б падсыгнэваньне месі, азначала-б адцягненьне іх увагі ад асноўнай цэнтральнай задачы—арганізацыйна-гаспадарчага ўмацаваньня колгасаў.

Памылкі Бюро ЦК і вынікаўшыя з іх памылкі „Зьвязды“ „Правда“ крытыкавала ў наступных выразэньнях:

З поўным тэкстам дакумента можна азнаёміцца ў бібліятэцы